

«MOJE DIJETE I JA»

MOJE DIJETE I JA

UVOD

Biti roditelj najljepša je , ali možda i najzahtjevnija uloga u našem životu.

Osobito u današnje vrijeme brzog stila života i napretka na svim područjima, roditeljstvo je postalo pravi izazov. Često čujemo djeca su prije više slušala, mi smo svoje roditelje morali poštivati, itd.

Kako bismo kao mame i tate zaslužno uživali u tako posebnoj ulozi vratit ćemo se malo na početak.

Odgoj smo dobili od svojih roditelja, odgoj smo dužni prenijeti i na svoju djecu, tako je organiziran sustav društva koje je odgojnu funkciju povjerilo obitelji kao prvom i najvažnijem odgojitelju. Neke bitne značajke odgoja su dugoročne i svakako ih se treba pridržavati u današnje moderno vrijeme. Najbolje je iz tradicionalnog odgoja uzeti ono što je bilo dobro, kao na primjer sigurnost i granice, pa to pokušati uklopiti u ovo novo vrijeme i nove izazove.

Ohrabrujuće je u cijeloj priči o odgoju kako roditeljska ljubav osigurava preduvjete za kvalitetan odgoj i izgradnju svih onih poželjnih osobina i vještina koje želimo za svoje dijete kako bi bilo spremno za život.

"Moć obiteljskog odgojnog djelovanja zasniva se na prisnosti i snažnoj emocionalnoj povezanosti njenih članova, na međusobnoj ljubavi roditelja i djece, braće, sestara i drugih članova obitelji. To je golema prednost obitelji kao odgojnog faktora. S njom treba računati i koristiti je u ukupnim odgojnim nastojanjima."

A. Vukasović: "Pedagogija", Zg 1995.

ODGOVORNOST RODITELJA ZA ODGOJ SVOG DJETETA

Oba roditelja imaju odgovornost za svoje djeteta i uvijek trebaju razmišljati što je najbolje za njih. Razlikujemo tri odgovornosti roditelja:

- osobnu odgovornosti
- odgovornost za dobrobit i razvoj djeteta
- odgovornost za kvalitetu odnosa s djetetom

Radionice za roditelje koje su roditeljima približile bitne značajke djetetovog razvoja i odgovornih postupanja realizirane su kroz tri tematska područja:

1. Dijete i igra
2. Dijete i njegove potrebe
3. Sastavnice dobre komunikacije

DIJETE I IGRA

Igra je osnovni oblik djetetove aktivnosti i njegov najvažniji posao. Dijete se igra jer mu je to urođena potreba i osnovni vid učenja. Iskoristimo takvu jaku unutarnju motivaciju kako bi što bolje poznavali svoje dijete, osjetili i uočili različita djetetova emotivna stanja, ponašanja, ali i napredak u cjelokupnom razvoju. Dobro poznavanje djeteta, njegove osobnosti, načina doživljavanja i reagiranja na okolinu koja ga okružuje olakšat će svakom roditelju postupanje na odgojno primjeren način.

Što igra znači za dijete? Putem igre dijete:

- uspostavlja emocionalne veze, prorađuje sve svoje doživljaje - lijepe i ružne,
 - znatiželjno otkriva i istražuje ono što ga okružuje,
 - tjelesno je aktivno i iskušava svoje mogućnosti,
 - usvaja i vježba govor,
- stupa u socijalne odnose i stječe socijalne vještine (uči o sebi, svijetu i drugima),
 - razvija maštu i kreativnost,
- razvija pamćenje, produžuje koncentraciju i usmjerava pažnju,
 - igrajući se, dijete se priprema za buduće događaje.
 - potiče razvoj samopouzdanja i izgradnju slike o sebi.

Nekoliko savjeta za roditelje:

Osigurajte osjećaj prijateljstva, sigurnosti, topline i ljubavi.

Dajte potporu, pohvalite.

Dajte djetetu vremena. Igra je za dijete najvažnija aktivnost, stoga prekid igre pravodobno najavite (npr. za deset minuta moramo se spremite).

Napravite djetetu mjesto za igru. Mala djeca vole biti u blizini roditelja (npr. kutić za igru pripremite za dijete i u dnevnom boravku).

Češće sortirajte igračke. Ponudite djetetu manje igračkaka, uklonite igračke na koje ne obraća pažnju, nakon nekog vremena ih opet ponudite djetetu.

Omogućite djetetu da nesmetano, samo, igrajući se svlada probleme, bez uplitanja odrasloga.

Pomažite djetetu što je manje moguće. Pomozite ako dijete traži pomoć, ali tako da dijete i dalje ostane „gospodar situacije”.

Pokažite interes za djetetovu igru, uključite se u igru i razgovarajte s djetetom o tijeku igre.

Odredite i dogovorite neko vrijeme za zajedničku aktivnost s djetetom (čitanje priče, šetnja, društvena igra...).

Češće pomozite djetetu u pospremanju. Dijete treba polako naučiti održavati red.

Primjerene igračke prema dobi djeteta

Za djecu u trećoj godini života poželjne su:

- slagalice
- plastelin
- odjeća i kuća za lutke
 - garaža
- prve društvene igre
- slikovnice s kratkim tekstovima i stihovima
 - igračke za pješčanik
- CD s dječjim pričama i pjesmicama

U dobi od pet do sedam godina djeca pokazuju interes za:

- igre s pravilima
- igre s kockama
- društvene igre
- sportske rekvizite
- glazbene instrumente.

Igra je „ogledalo” u kojem se odražava sve što dijete misli, doživljava, osjeća, želi-sve ono što dijete ne može izraziti riječima izražava igrom.

Iskustva roditelja nakon radionice

"Dobro se prisjetiti važnosti igre u djetetovom razvoju, kao i važnosti igre u odnosu s roditeljem. Usvajanjem pravila igre dijete usvaja i životna pravila. Na radionici smo podijelili iskustva s drugim roditeljima, čuli različite priče i osnažili svoje roditeljske sposobnosti."

"Današnja radionica je na mene ostavila veliki pozitivni trag:

- podsjećanje na djetinjstvo
- neke stvari koje sam čula ubuduće ću primijeniti

Uz ovakvo druženje čovjek uvijek može nešto korisno da nauči. Nadamo se i ubuduće da ćemo zajedno istraživati i učiti. Drago mi je da moje dijete učestvuje u ovako lijepom čarobnom svijetu.»

"Na današnjoj radionici osjećala sam se opušteno i na trenutke sam se vratila u svoje djetinjstvo. Prisjetila sam se načina na koji sam se igrala, družila, razmišljala, općenito "funkcionirala".

Shvatila sam koliko je danas drugačije i koliko su djeca postala pasivna. Zaključila sam da ću se ubuduće potruditi da moja djeca nauče biti DJECA"

"Vratili ste me u moje prekrasno djetinjstvo i na tome zahvaljujem. Kao roditelj s dugogodišnjim stažem, upoznata sam sa svime o čemu ste danas govorili, ali svjedno bilo je dobro opet se prisjetiti nekih stvari koje sam možda zaboravila.

Veliko hvala Čarobnom i veselim se ponovnom druženju."

DJETETOVE POTREBE I RODITELJSTVO

Kada smo osvijestili na koji način dijete prirodno odrasta i razvija se, obratit ćemo posebnu pažnju na djetetove potrebe i poželjna postupanja u roditeljstvu.

Svako dijete i svaka osoba ima temeljne psihološke potrebe, a njihovo zadovoljavanje potrebno je za izgradnju čovjeka kao ljudskog bića. Osnovne psihološke potrebe su:

Potreba za ljubavlju i pripadanjem,
Potreba za slobodom i autonomijom,
Potreba za moći
Potreba za zabavom

Kao roditelj imate veliku ljubav, moć, slobodu s kojom možete utjecati na zadovoljavanje ovih potreba, a usput to može biti jako dobra zabava i zadovoljstvo za vas i Vaše dijete.

U Akciju "Moje dijete i ja" aktivno su bili uključeni roditelji i osjetli što znači zadovoljiti sve psihološke potrebe kroz zajedničke aktivnosti s djecom. Od prvih zajedničkih susreta, radionica i edukativnih predavanja pokazali su da samovoljno odlučuju da žele više i bolje za svoje dijete i sebe. Na samom vrhuncu organizirana je radionica recikliranja odjeće za djecu i roditelje i akcija "Moje dijete i ja".

Dijete je zajedno s roditeljem odlučilo koji odjevni predmet želi urediti za modnu reviju, birali su modne detalje, perlice, trakice, dok su roditelji s puno pažnje, uz zajedničko dogovaranje, prijedloge pretvarali u prava remek djela.

Koliko se samo ljubavi moglo osjetiti u kvalitetnoj komunikaciji, dogovaranju i kombiniranju kako bi dječje ideje bile ostvarene, a roditeljske nježne i mudre sugestije bile uvažene. Dijete je u svakom slučaju osjećalo ljubav i pripadanje u trenucima zajedničkog stvaranja i želje roditelja da za svoje dijete izradi najbolji odjevni predmet, osjećalo je slobodu i autonomiju da kreira nešto tako vrijedno s čime će i ostalima pokazati što i kako može, a osjećaj moći i uspjeha bio je vidljiv na svakom licu kada su potpuno uređeni stali na pozornicu i sa svojim roditeljem prošetalu pistom na očigled brojnih gledatelja.

Kada se uspješno zadovolje gore tri navedene potrebe, podrazumijeva se da nikako ne može izostati i ona četvrta, potreba za zabavom.

Uz toliko osjećaja ljubavi, slobode i moći preostaje još samo dobro se zabaviti.

Roditeljstvo u najboljem interesu djeteta podrazumijeva:

Brižno ponašanje roditelja koje odgovara na djetetovu potrebu za ljubavlju, pripadanjem, povezanošću i sigurnošću je najvažnija uloga koja je preduvjet za sve ostale potrebe djeteta i njegov cjelokupan razvoj.

Rene Spitz još je 1945. godine istraživao razvoj djece u tadašnjim sirotištima, vodilo se računa samo o zadovoljenju fizičkih potreba dok o emocionalnim potrebama nitko nije vodio računa. Rezultati su bili pogubni, djeca su znatno zaostajala u razvoju, a smrtnost se značajno povećala. Ovo istraživanje pokrenulo je velike promjene u odgoju djece.

Uz sve već spomenute potrebe za istraživanjem, igrom i kontaktima, dijete uvijek treba znati da se nakon svih aktivnosti, ugođa ili neugoda može vratiti u svoj siguran svijet ljubavi i topline doma.

Roditeljevo pružanje emocionalne topline i dosljedno odgovaranje na djetetove potrebe predstavljaju temelj za razvoj sigurne, stabilne i isto tako emotivne osobe.

Dnevni ritam i granice

odgovaraju na potrebu za sigurnošću, autonomijom i razvoj djetetovih sposobnosti i uspjeha.

Djetetu je važno da dobro pozna svoje okruženje- prostor i događanja koja se svakodnevno izmjenjuju. Rutina i predvidivost djetetu daju sigurnost koja je neophodna za njegovo istraživanje okoline, razvoj autonomije i kompetencija.

Granice su temelj za razvoj samostalnog upravljanja svojim ponašanjem i preduvjet su pružanja autonomije djetetu. Dijete treba u roditeljevom ponašanju imati uzor prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja, izražavanja osjećaja i načina ophođenja s drugima. Ponašanja koja želimo vidjeti kod svog djeteta sami trebamo pred djetetom pokazivati. Dijete najlakše uči imitiranjem osoba u svojoj okolini zato kao roditelj trebamo stalno biti svjesni svojih postupaka i načina komunikacije.

Uz dobar model ponašanja roditelj treba dijete usmjeravati objašnjavanjem o tome što je prihvatljivo, a što ne i u skladu s tim djetetu određivati jasne granice i očekivanja. Ujedno je to način na koji dijete stječe sigurnost i slobodu u donošenju odluka, samostalnost, ali i odgovornost za donesene izbore.

Uvažavanje i poštovanje djeteta kao osobe zadovoljava potrebu za osjećajem moći, djetetov osjećaj da je sposobno i uspješno, ima vlastite ideje i planove.

Roditelj osnažuje dijete kada s interesom slijedi djetetovu ideju, ohrabruje ga poticajnim riječima da svoju ideju ostvari do kraja. Roditelj može stvarati prilike u kojima će dijete učiti i stjecati nova iskustva i ostvarivati uspjehe. Važno je da dijete prepozna da svojom aktivnošću može utjecati na okolinu i time stječu osjećaj djelotvornosti i sposobnosti.

"Sve pohvale za radionicu kako za djecu tako i za roditelje. Nadam se daljnjem druženju roditelja i djece. Mislim da bi bilo dobro da ima više ovakvih edukacija za roditelje, odnosno da se roditeljima pruži mogućnost upoznavanja svog djeteta "drugim" očima."

"Svako zajedničko savjetovanje i otvorena komunikacija na temu djece i njihovog odgoja je pun pogodak!

Mi, roditelji se stalno moramo razvijati i uzrastati kao takvi, i svaka je pomoć cijenjena. Ocjena 5+"

"Radionica je osmišljena vrlo kreativno i maštovito s naznakom na najvažnijim elementima. Moglo se čuti dosta zanimljivih i korisnih informacija, roditelji su podijelili svoja iskustva, dobili su odgovore na svoje dileme i dvojbe.

Veliko hvala teta Aniti i teta Gogi!"

SASTAVNICE DOBRE KOMUNIKACIJE

Kao treći važan element dobrog roditeljstva naglasak je stavljen na komunikaciju. Uvijek i na prvom mjestu svake komunikacije treba biti poštovanje. Za kvalitetnu komunikaciju potrebno je slušati i razumjeti što dijete govori, bez kritiziranja i moraliziranja pokazati prihvaćanje, a samim tim stvoriti čete ozračje sigurnosti i povjerenje između vas i vašeg djeteta.

Tehnike aktivnog slušanja. Pažljivo slušati što dijete govori
(Uvijek se igraš sa Lukom, nikad sa mnom.)

Zauzimanje dječje perspektive, pitamo se što dijete osjeća ili traži
(Možda je usamljena i želi društvo ili ohrabrenje.)

Sročite svoje misli u rečenicu, važno je provjeriti točnost pretpostavki

(Čini mi se da trebaš pomoć, je li to točno?)

Sastavnice dobre komunikacije

Savjeti za roditelje:

- Jednostavne poruke (upute od 5 riječi najbolje su za predškolsku djecu)
- Koristite jasan i konkretan jezik
- Uspostavite i održite kontakt očima
- Koristite vizualne znakove kad je to moguće
- Provjerite da li je dijete razumjelo
- Dopustite i ohrabrujte postavljanje pitanja

Tri vrste poruka koje grade dječje samopoštovanje

- Pohvala za rad
- Pozitivna poruka za razvoj samopouzdanja
- Poruke o mijenjanju ponašanja

Pohvala za rad

- Daje se za trud, poboljšanje ili obavljen zadatak
- Važno je biti specifičan u tome što je dijete učinilo dobro
- Dijete dobiva važne informacije o svojim sposobnostima, naporima i poboljšanjima

Pozitivna poruka za razvoj samopouzdanja

- Ovu poruku dijete ne mora zaslužiti
- Neophodna je jer djetetu govori da je posebno i da je voljeno samo zato što postoji
 - Šaljemo je i neverbalnom komunikacijom – gestama, osmijehom...

Poruke o mijenjanju ponašanja

- Jasno definiraju problem i govore što bi dijete trebalo promijeniti u ponašanju
 - Ne napadaju dijete, već određenu vrstu ponašanja

Postavljanje jasnih granica
pokazuje djetetu da vam je do njega
stalo i grade uzajamno poštovanje.

Dijete se ponaša onako kako zna i nastaviti će sve dok
mu ne pokažemo, objasnimo na koji način može drugačije
zadovoljiti svoje trenutne potrebe, a da ne ugrožava druge.
Na tom putu nam pomažu poticajne i pozitivne tzv. JA - poruke.

JA – poruka – kada djetetu kažem kako se JA osjećam kad ono nešto
radi:

Loše se osjećam kad ti...

Smeta mi/ljuti me/brine me kad...

Želim/očekujem/predlažem da... (razmisliš, učiniš nešto drugačije...)

Koristeći ove poruke, mi smo model i učimo dijete da govori o sebi

Za razliku od njih komunikaciju otežavaju TI - poruke koje djetetu ne govore što
želimo od njega i kako bi se trebalo ponašati, one zbunjuju dijete jer dijete u
rečenici "Ne trči" jasno doživljava riječ trči, dok u najranijoj dobi ne razumije
značenje dodavanje riječi NE uz "trči".

TI – poruka – kada negativno procjenjujemo dijete jer nam njegovo
ponašanje smeta :

Naređujemo (prestani!)

Opominjemo/prijetimo (ako odmah ne izađeš, bit će ti žao)

Osuđujemo/kritiziramo (nepristojan si; ti nemaš pojma...)

Rugamo se/posramljujemo (ti si beba; sram te bilo)

Da bi sporazumijevanje s djetetom i zadovoljavanje njegovih potreba bili uspješni, s djetetom treba provoditi dovoljno vremena, poticati dijete na vlastito pronalaženje rješenja nastalih problema, osamostaljavati ga na korištenje vlastitih sposobnosti kako bi ono izgradilo samostalnost, kvalitetu komunikacije s okolinom, samopouzdanje i uspjeh u svojim postupcima.

Iskustva roditelja nakon radionice

"...Mnoge stvari roditelji znaju u teoriji, ali u praksi uvijek malo zakažemo. Ova radionica mi je dala na razmišljanje da uvijek razmislim kako da reagiram u nekim situacijama..."

"Osjećam se jako zadovoljno i shvatila sam da sa djecom treba više pričati, pohvaljivati da je dobro,...poticati da ide samo naprijed."

"Pravilna komunikacija osnova je pravilnog roditeljstva i način na koji komuniciramo govori o odnosu roditelja i djece."

"Ponuđene teme su mi puno pomogle jer je uvijek važno podsjetiti se na način na koji roditelji mogu reagirati u situacijama koje su teške i problematične."

"Tema mi je jako puno pomogla, kao roditelji pokušavamo biti bolji i pristupačniji prema djeci, svidjelo mi se što sam danas naučila biti bolja prema mojoj djeci."

"Ponuđeni prijedlozi i primjeri bit će primjenjeni u praksi."

Zaključak roditelja

"Čarobno, upravo to je riječ koja opisiva svako iskustvo vezano za ovu igraonicu, dijete uvijek dođe kući puno dojmova, a i ja sam oduševljena zajedničkim radionicama, a iskustvo teta je nadopunilo moje znanje i pomoglo u odgoju mog djeteta.»

"Jako edukativno!!!

U ovom ubrzanom svijetu potrebno se podsjetiti koliko je zajednička igra i posvećenost jedno drugom bitna!

Velike pohvale za Čarobni svijet na podršci nama roditeljima i stvaranju zajedništva!!!

Hvala»

Zaključak autora

Svrha projekta je dobrobit i puni razvoj potencijala djeteta kroz jačanje roditeljskih kapaciteta. Roditelje gledamo kao partnere s kojima surađujemo, uvažavamo vrijedna iskustva i znanja koja imaju o sebi i svom djetetu te na osnovi toga stvaramo nove ideje i stručne orijentacije kako bi u konačnici ostvarili zajedničku dobrobit djeteta i roditelja.

Zajedničkom konstrukcijom znanja i iskustava, te promoviranjem povjerenja i povezanosti s drugima smatramo da ćemo ostaviti trag u našoj zajednici, trag koji stvara put prema kvalitetnijoj budućnosti.

Mudra izreka koja nas vodi u radu:

"Odgajaj dijete prema putu kojim treba ići pa neće odstupiti od njega ni kad ostari.»

Anita Ercegovac
prof. Predškolskog odgoja

